

Akademický bulletin

Akademie věd ČR

Číslo 7 / 29. 5. 1998

Čas kaštanových květů

Z festivalu krátkého filmu v Bruselu, uváděného v rámci výstavy Expo 58, si dodnes pamatuji tři snímky.

Režiséra Polanského příběh bez slov o dvou mužích, kteří najdou na mořském břehu vlnami vyplavenou skříň a po okouzlení nečekaným darem a po marné snaze nějak s ním naložit ho zase nakonec vrátil moři...

Animovaný experiment, v němž nešlo o víc než o pohyb chomáče vlasů na desce stolu.

A konečně sestřih dokumentárních záběrů z druhé světové války, vybombardovaná města, koncentrační tábory, proudy uprchlíků sem a tam, děla, explodující lodi na moři, seskoky padákem do pekla pod letadly... Film provázela melodie sladkého francouzského šansonu C'est si bon, zpívaná chraplivým hlasem Satchma. Končil záběrem šimpanze, vlekoucího věnec k malému pomníčku s nápisem Homo sapiens. Tam šimpanz věnec nakonec pověsil...

Hříčky?

Ano. Bylo mnoho hříček, schválností i skotačinek v pojmech a náladách oněch let. Ve vědomí lidí ještě odeznívala druhá světová válka, rozdělený svět už znova pod diplomatickými úsměvy zápasil kdo z koho a úzkost, nepojmenovatelná a nepřiznávaná, byla přítomna na obou stranách, ve světě vítězné proletářské revoluce i ve světě konzumní prosperity.

Všem se chtělo žít - a málokdo věděl, jak se zvládá takové umění.

Kvetly kaštany.

I v Olomouci letos kvetly kaštany.

Přehlídka Academia film Olomouc, zahájená jako 33. ročník čtyřdenního filmového maratonu s požehnáním Univerzity Olomouc, Akademie věd ČR a hlavním sponzorem společnosti Telecom, měla na programu vedle promítání soutěžních filmů a vedle debatních setkání i nabídku filmoték. Soubor dokumentů z minulých přehlídek, které si bylo možno vypůjčit a promítout v soukromí uzavřených boxů.

Pro poznáníčitivé hosty festivalu tak byla nastražena léčka neomezeného výběru námětů od lékařské problematiky přes přírodovědné, ekologické či sportovní náměty až k teologii a společenskovědním otázkám.

Úžas nad tím, co všecko se dnes může v medicíně a co je z toho možno nafilmovat (např. soutěžní snímek Císařský řez), pak mlčení nad filmy o dějích padesátých let režisérky Kristiny Vlachové, mlčení z jistoty, že toto byl také nás život. Radost, že jsou na světě lidé jako sochař Jan Koblasa (soutěžní film Sochař a učitel Jan Koblasa v Německu), ustrnutí nad zabíjením živých bytostí - zvířat (J. Císařovského Bestiář) a znova spočinutí při snímku Žít jako strom... ano, věřím tomu, mohu mluvit se stromem a mohu mu naslouchat, jen se vytrhnout z umrtvujícího koloběhu a běžet tou loukou, za letícími mraky, za vůni nad potokem...

Poslední den jako první den festivalu Academia film Olomouc kvetly kaštany.

Loni hynuly...

Ze všeho, co jsem na přehlídce viděla - a byl to zlomek toho, co je k mání - jsem si odnesla pocit, ne, jistotu, že svět kolem mne je živý, že dýchá, že se dere ke světu navzdory všem své nemocnosti a slabosti v náporu ničivých sil.

Všechny ty filmy byly svědectvím o nebezpečnosti, o bolesti života, ale také o lidské touze život chránit, milovat ho, hledat, opravdu jím být - dávat naději tam, kde je nám dovoleno mít dost sil, a dostávat naději tam, kde padáme a působit tam, kde můžeme mít účast na té události, jíž říkáme život.

Je to těžké? Raději bychom to vzdali? Jsme na pokraji sil?

To jsme.

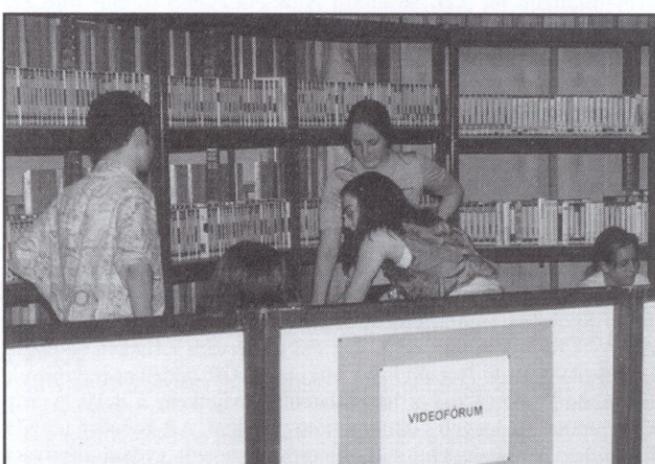
Ale právě v té chvíli, zdá se, vzniká síla a důstojnost naše-ho zápasu.

Připadá mi, že od času festivalu krátkých filmů na Expo 58 se svět poponesl k opravdovosti, blíž k nebezpečí zániku, ano, ale také k opravdovosti žízně po životě.

Uprostřed lomozu a proudu špatných zpráv zní hlas utkaný ze světa.

Academia Film Olomouc 98 nabídla v tomto smyslu mnoho hlasů.

Sylva Daničková

Academia film Olomouc, Mezinárodní festival audiovizuálních vzdělávacích pořadů a přehlídka využití informačních technologií ve vzdělávacím procesu, pohled do videotečky.

Foto: Pavel Valeš

Z Akademické rady

Ze 17. zasedání Akademické rady

Zasedání Akademické rady se konalo 12. května 1998 a řídil je místopředseda AV ČR K. Jungwirth.

Informace o závěrech Předsednictva Akademické rady a dalších aktuálních otázkách činnosti Akademie věd (bod II).

Byly vzaty na vědomí závěry z 12. zasedání Předsednictva Akademické rady ze dne 28. dubna t.r. K. Jungwirth a V. Petrus informovali o stavu zpracování materiálu o Principech vědní politiky na přechodu do 21. století, který má projednávat vláda v I. pololetí t.r. Zástupci Akademie věd k tomuto materiálu vzniesli zásadní námitky, zejména pokud jde o způsob jeho přípravy a navrhované rozdělování finančních prostředků v oblasti vědy. K této záležitosti předložila AV ČR vlastní protinávrh.

Usnesení vlády ČR ze dne 22. dubna 1998 č. 281 o Pravidlech hodnocení výzkumných záměrů a výsledků organizací pro poskytování institucionální podpory výzkumu a vývoje (bod III).

AR vzala na vědomí toto usnesení vlády a uložila V. Petrusovi, aby jí po projednání s RVV předložil návrh opatření k zajištění toho to usnesení.

Materiál k zabezpečení usnesení XII. zasedání Akademického sněmu AV ČR, konaného dne 22. 4. 1998 (bod IV) uvedl K. Jungwirth.

AR vzala se souhlasem na vědomí opatření provedená k realizaci usnesení XII. zasedání Akademického sněmu, uvedená v důvodové zprávě. V rámci základního rozdělení pracovních úseků členů Akademické rady pověřila P. Kratochvíla zabezpečováním spolupráce AV ČR s vysokými školami a řešením koncepčních otázek vědecké přípravy. Nově zvoleného člena AR J. Velemínského pověřila koordinací činností týkajících se legislativy a strukturálních otázek AV ČR, jejího styku se státními orgány a institucemi a zastupováním v oblasti mezinárodní spolupráce. AR dále uložila P. Kratochvílovi ve spolupráci s Vědeckou radou AV ČR v nejkratším možném termínu předložit Akademické radě podrobné metodické pokyny pro zapojení pracovišť AV ČR do uskutečňování doktorských studijních programů a všeobecně přezkoumat námět na zřízení vysoké školy doktorandských studií při AV ČR. Konečně uložila L. Petráňové ve spolupráci s H. Illnerovou, K. Jungwirthem, V. Heroldem, V. Petrusem a J. Velemínským dále projednávat a zpracovávat návrh nové legislativní úpravy právního a ekonomického postavení AV ČR a podle vývoje situace předkládat Akademické radě (a poté pracovištěm AV ČR a Akademickému sněmu AV ČR) příslušné zprávy a návrhy.

Návrh opatření k realizaci nového organizačního uspořádání výzkumu dosud zajišťovaného v Ústavu ekologie krajiny AV ČR, projednaného na XII. zasedání Akademického sněmu dne 22. dubna 1998 (bod V) uvedl K. Aim s tím, že jde o prováděcí opatření k usnesení XII. zasedání Akademického sněmu.

AR vzala na vědomí předložené zdůvodnění, ukončila pověření Ing. M. Peňáze, DrSc., vedením Ústavu ekologie krajiny AV ČR k 30. 6. 1998 a vyslovila mu poděkování za vykonanou práci. Dále pověřila s účinností od 1. 7. 1998 do ukončení výběrových řízení a jmenování ředitelů Ing. M. Peňáze, DrSc., vedením Ústavu biologie obratlovců AV ČR a doc. RNDr. Ing. M. Marka, CSc., vedením Ústavu ekologie krajiny AV ČR. AR stanovila, že s účinností od 1. 7. 1998 se sídlo ÚEK přesouvá z Brna do Českých Budějovic, Na sádkách 7 a jeho technickohospodářskou správu bude vykonávat tamní Společná technickohospodářská správa biologických pracovišť AV ČR. S účinností od 1. 7. 1998 se převádí z Ústavu ekologie krajiny AV ČR do Botanického ústavu AV ČR oddělení travinných ekosystémů včetně práva hospodaření s majetkem a dalších práv a povinností spojených s úkoly tohoto oddělení. AR konečně uložila J. Škodovi ve spolupráci s H. Illnerovou zajistit vydání zřizovací listiny Ústavu biologie obratlovců AV ČR a vypsání výběrových řízení na obsazení funkcí ředitelů Ústavu ekologie krajiny AV ČR a Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

Zprávu o kontrole průběhu řešení Programu rozvoje badatel-ského výzkumu v klíčových oblastech vědy pěstovaných v AV ČR a Programu podpory rozvoje přístrojového vybavení progresivních vědních oborů v r. 1997 (bod VII) uvedl P. Harmanec. Toto hodnocení bylo uskutečněno podle Pravidel pro poskytování účelových finančních prostředků a provádělo se zpravidajským způsobem. Výsledky kontroly ukázaly, že u všech projektů jsou průběžně plněny jejich cíle. V obšírné rozpravě byly vyjasňovány některé otázky vztahu hodnocení projektů a vnitřního hodnocení ústavů a s tím související poskytování finančních prostředků. Bylo konstatováno, že toto hodnocení bude sloužit především pro potřeby Rady vlády pro výzkum a vývoj. Dále byla Vědecká rada požádána o spolupráci při závěrečném vyhodnocení letos končících projektů Programu přístrojového vybavení.

AR vzala na vědomí předloženou zprávu, uložila K. Jungwirthovu, H. Illnerovou, V. Heroldovi a V. Petrusově brát výsledky kontroly v úvahu při přípravě rozpočtu pracovišť AV ČR a dále uložila V. Nekvasilovi, aby ve spolupráci s Vědeckou radou zajistil závěrečné vyhodnocení letos končících projektů Programu přístrojového vybavení progresivních vědních oborů.

Informaci o výsledcích doplňovacích voleb do oborových rad Grantové agentury AV ČR (bod VII) uvedl M. Nekvasil s tím, že konečný seznam všech členů bude zveřejněn v Akademickém bulentinu.

V bodě o **družstevní bytové výstavbě zaměstnanců AV ČR v areálu Mazanka** (bod IX) uvedl návrhy smluv o nájmu pozemků a smluv o smlouvách budoucích V. Podaný.

AR po diskusi a připomínkách vyslovila souhlas s výstavbou bytů v areálu Na Mazance podle předložené studie s tím, že prozatím nebude realizována výstavba objektu BO-01. Dále AR souhlasila s návrhy nájemních smluv a smluv o smlouvách budoucích dle důvodové zprávy s připomínkami a pověřila V. Podaného, aby za předpokladu respektování připomínek AR uvedené smlouvy potvrdil.

S návrhem na jmenování ředitelů pracovišť AV ČR (bod XI) seznámili V. Herold a K. Jungwirth.

AR vzala na vědomí výsledky výběrových řízení na obsazení funkcí ředitelů pracovišť AV ČR a uvolnila z důvodu ukončení čtyřletého funkčního období:

ve vědní oblasti I:

RNDr. Vladimíra Čermáka, DrSc., z funkce ředitelky Geofyzikálního ústavu AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

doc. Ing. Petra Konečného, CSc., z funkce ředitelky Ústavu geoniky AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

prof. Ing. Vladimíra Kučeru, DrSc., z funkce ředitelky Ústavu teorie informace a automatizace AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

Ing. Rostislava Macha, DrSc., z funkce ředitelky Ústavu jaderné fyziky AV ČR účinností ke dni 31. 5. 1998,

prof. Ing. Miroše Pirnera, DrSc., z funkce ředitelky Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

RNDr. Josefa Štekla, CSc., z funkce ředitelky Ústavu fyziky atmosféry AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

doc. Ing. Pavla Šunku, CSc., z funkce ředitelky Ústavu fyziky plazmatu AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

ve vědní oblasti II:

Vítá Našince, CSc., z funkce ředitelky Ústavu molekulární biologie rostlin AV ČR s účinností k 31. 5. 1998,

prof. Ing. Pavla Kratochvíla, DrSc., z funkce ředitelky Ústavu makromolekulární chemie AV ČR s účinností k 31. 5. 1998,

RNDr. Josefa Ruska, DrSc., z funkce ředitelky Ústavu půdní biologie AV ČR s účinností k 31. 5. 1998,

RNDr. Věru Straškrabovou, DrSc., z funkce ředitelky Hydrobiologického ústavu AV ČR s účinností k 31. 5. 1998,

ve vědní oblasti III:

PhDr. Jana Bažanta, CSc., z funkce ředitele Ústavu pro klasická studia AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

PhDr. Stanislava Broučka, CSc., z funkce ředitele Ústavu pro etnografii a folkloristiku AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

doc. PhDr. Viléma Prečana, CSc., z funkce ředitele Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

prof. PhDr. Františka Šmahela, DrSc., z funkce ředitele Historického ústavu AV ČR s účinností ke dni 31. 5. 1998,

PhDr. Jaroslava Tejrala, DrSc., z funkce ředitele Archeologického ústavu AV ČR, Brno, s účinností ke dni 31. 5. 1998,

a RNDr. Jiřího Velemínského, DrSc., z funkce ředitele Ústavu experimentální botaniky AV ČR s účinností ke dni 30. 4. 1998, na základě jeho rezignace na tuto funkci z důvodu zvolení členem Akademické rady AV ČR.

Současně jím vyslovila poděkování za vykonanou práci.

AR dále na základě návrhů vědeckých rad příslušných pracovišť jmenovala:

ve vědní oblasti I:

Ing. Jana Dobešová, CSc., do funkce ředitele Ústavu jaderné fyziky AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

Ing. Miloše Drdáckého, CSc., do funkce ředitele Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

doc. Ing. dr. Pavla Chrásku, DrSc., do funkce ředitele Ústavu fyziky plazmatu AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

RNDr. Jana Laštovičku, DrSc., do funkce ředitele Ústavu fyziky atmosféry AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

doc. RNDr. Milana Marešová, DrSc., do funkce ředitele Ústavu teorie informace a automatizace AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

Ing. Jana Šimšová, CSc., do funkce ředitele Ústavu radiotechniky a elektroniky AV ČR na druhé funkční období s účinností od 14. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 13. 6. 2002,

Ing. Richarda Štěpánka, CSc., do funkce ředitele Ústavu geoniky AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

RNDr. Aleše Špičáka, CSc., do funkce ředitele Geofyzikálního ústavu AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

ve vědní oblasti II:

doc. RNDr. Libora Grubhoffera, CSc., do funkce ředitele Parazitologického ústavu AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

RNDr. Antonína Holého, DrSc., do funkce ředitele Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

RNDr. Ivanu Macháčkovou, CSc., do funkce ředitelky Ústavu experimentální botaniky AV ČR s účinností od 13. 5. 1998 na čtyři roky, tj. do 12. 5. 2002,

RNDr. Josefa Matěnu, CSc., do funkce ředitele Hydrobiologického ústavu AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

RNDr. Václava Pižlu, CSc., do funkce ředitele Ústavu půdní biologie AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

Ing. Petra Rábá, DrSc., do funkce ředitele Ústavu živočišné fyziologie AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

prof. MUDr. Josefa Syku, DrSc., do funkce ředitele Ústavu experimentální medicíny AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

Ing. Josefa Špaka, CSc., do funkce ředitele Ústavu molekulární biologie rostlin AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

Ing. Karla Ulrichová, CSc., do funkce ředitele Ústavu makromolekulární chemie AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

ve vědní oblasti III:

JUDr. Vladimíra Balašová, CSc., do funkce ředitele Ústavu státu a práva AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 7. 1998 na čtyři roky, tj. do 30. 6. 2002,

doc. Evu Broklovou, CSc., do funkce ředitelky Masarykova ústavu AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

doc. PhDr. Josefa Kolmašová, DrSc., do funkce ředitele Orientálního ústavu AV ČR na druhé funkční období s účinností od 15. 5. 1998 na čtyři roky, tj. do 14. 5. 2002,

PhDr. Pavla Kouřilová, CSc., do funkce ředitele Archeologického ústavu AV ČR, Brno, s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

prof. PhDr. Jiřího Krause, DrSc., do funkce ředitele Ústavu pro jazyk český AV ČR na druhé funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

prof. PhDr. Jaroslava Pánková, DrSc., do funkce ředitele Historického ústavu AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

PhDr. Martina Svatošová, CSc., do funkce ředitele Ústavu pro klasická studia AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

PhDr. Oldřicha Tůmu do funkce ředitele Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002,

doc. PhDr. Lubomíra Tyllnerová, CSc., do funkce ředitele Ústavu pro etnografii a folkloristiku AV ČR s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002.

AR jmenovala Vítu Našince, CSc., do funkce ředitele Společné technickohospodářské správy biologických pracovišť AV ČR v Českých Budějovicích na další funkční období s účinností od 1. 6. 1998 na čtyři roky, tj. do 31. 5. 2002.

Návrh na udělení čestné medaile AV ČR a čestných oborových medailí AV ČR (bod XII) uvedl K. Jungwirth.

AR vzala na vědomí předložená zdůvodnění vědeckých rad příslušných vědeckých pracovišť a udělila z vlastní iniciativy čestnou medaili AV ČR "DE SCIENTIA ET HUMANITATE OPTIME MERITIS" prof. RNDr. Martinu Černohorskému, CSc., emeritnímu profesorovi Slezské univerzity.

AR dále udělila čestnou oborovou medaili E. Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách:

prof. Ing. Borisi N. Breizmanovi, DrSc., The University of Texas at Austin, USA,

doc. Ing. Vladimíru Hnatowiczovi, DrSc., vědeckému pracovníkovi Ústavu jaderné fyziky AV ČR,

Dr. Franku Plasilovi, Physics Division, ORNL, Oak Ridge, USA,

prof. Ing. Miroši Pirnerovi, DrSc., Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR (k 1. 6. 1998),

prof. Peteru Weinbergerovi, Dr. Phil., Technische Univ. Wien, Rakousko.

AR udělila čestnou oborovou medaili B. Bolzana za zásluhy v matematických vědách:

prof. Davidu E. Edmundsovi, University of Sussex, Anglie,

prof. Dr. Friedrichu Liesemu, Univ. Rostock, BRD,

prof. László Lovászovi, Yale University, New Haven, USA,

prof. Edwardu C. van der Meulenovi, Catholic Univ. of Leuven, Belgie.

AR udělila čestnou oborovou medaili G. J. Mendela za zásluhy v biologických vědách:

prof. Dr. Michaelu Ashburnerovi, F.R.S., University of Cambridge, Velká Británie,

prof. Arnoldu L. Demainovi, PhD., Massachusetts Institute of Technology, USA,

prof. C. Herbertu Fernando, D.Phil., University of Waterloo, Kanada,

RNDr. Juraji Holčíkovi, CSc., vědeckému pracovníkovi Ústavu zoologie SAV, Slovenská republika,

prof. Dr. Gerolfu E. A. Nauwerckovi, Institut für Limnologie der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Rakousko,

prof. Dr. Lynn M. Riddifordové, University of Washington v Seattlu, USA,

RNDr. Josefu Ruskovi, DrSc., Ústav půdní biologie AV ČR (k 1. 6. 1998),

RNDr. Věře Straškrabové, DrSc., Hydrobiologický ústav AV ČR (k 1. 6. 1998).

AR udělila čestnou oborovou medaili J. Heyrovského za zásluhy v chemických vědách Ing. Jaroslavu Šestákovi, DrSc., vedoucímu vědeckému pracovníku Fyzikálního ústavu AV ČR.

AR udělila čestnou oborovou medaili J. E. Purkyně za zásluhy v biologických vědách doc. MUDr. Jiřině Zelené, CSc., vědeckému pracovníkovi Fyziologického ústavu AV ČR.

AR udělila čestnou oborovou medaili K. Engliše za zásluhy v sociálních a ekonomických vědách Prof. Janu Kmentovi, PhD., The University of Michigan, USA.

AR udělila čestnou oborovou medaili F. Palackého za zásluhy ve společenských vědách:

doc. PhDr. Vilém Prečanovi, CSc., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR (k 1. 6. 1998),

PhDr. Josefu Vařekovi, DrSc., vědeckému pracovníku Ústavu pro etnografii a folkloristiku AV ČR.

Návrh složení Českého komitétu optiky (bod XIII) uvedla B. Říhová.

AR vyslovila souhlas s novým složením Českého komitétu optiky podle předloženého návrhu a uložila B. Říhové, aby s tímto usnesení seznámila odstupující členy komitétu: doc. Ing. V. Sochora, DrSc., (FJFI ČVUT) a doc. RNDr. J. Pantoflíčka, CSc., (MFF UK), a dále nové členy komitétu: RNDr. L. Jastrábka, CSc., (FZÚ), Mgr. M. Kucharského, CSc., (Mikrokom, s.r.o.), prof. Ing. J. Pištoru, CSc., (VŠB-TU, Ostrava), RNDr. L. Soukupa (FZÚ).

Návrh složení Českého komitétu právních věd (bod XIV) uvedla B. Říhová.

AR vyslovila souhlas s novým složením Českého komitétu právních věd podle předloženého návrhu. Uložila B. Říhové, aby s tímto usnesení seznámila:

odstupující členy komitétu: prof. JUDr. V. Ceplá, CSc., (Ústavní soud ČR), prof. JUDr. J. Haderku, CSc., (PF UP, Olomouc), doc.

JUDr. D. Jílka, CSc., (PF MU, Brno), prof. JUDr. P. Kalenského, DrSc., (ÚSP), doc. JUDr. V. Veverku (PF UK, Praha), prof. JUDr. A. Winterovou, CSc., (PF UK, Praha),

nové členy komitétu: doc. JUDr. J. Bejčka, CSc., (PF MU, Brno), doc. JUDr. J. Blahože, DrSc., (ÚSP), JUDr. F. Cvrčka, CSc., (ÚSP), prof. JUDr. P. Hollandra, CSc., (Ústavní soud ČR), doc. JUDr. J. Kříže, CSc., (PF UK, Praha), doc. JUDr. J. Přibáň, CSc., (PF UK, Praha), doc. JUDr. P. Šturmou, CSc., (PF UK, Praha), doc. JUDr. V. Týč, CSc., (PF UK, Brno), JUDr. E. Wagnerovou (Nejvyšší soud ČR), doc. JUDr. F. Zoulíška (PF UK, Praha).

AR vyslovila souhlas, aby předseda AV ČR převzal záštitu nad mezinárodní konferencí PHOTONICS 99 (bod XV/1), která se uskuteční v červnu 1999 v Praze.

AR přijala rezignaci M. Mareše na členství v Akademické radě (bod XV/2) ke dni 31. května t.r. v souvislosti s jeho jmenováním ředitelem Ústavu teorie informace a automatizace. V diskusi byla oceněna práce M. Mareše pro Akademii věd a současně byl požádán o pomoc při dořešení záležitostí v jím spravované agendě.

Rezignace M. Mareše na funkci člena Akademické rady bude oznámena příštímu zasedání Akademického snemu a jeho agendu bude prozatím zajišťovat jeho zástupce, příp. další členové AR. Akademická rada uložila K. Jungwirthovi, aby učinil potřebná opatření k doplňovací volbě nového člena Akademické rady z oblasti věd o neživé přírodě na zbytek funkčního období 1997-2001.

Výročí

Odkaz Františka Palackého 1798-1998

Archiv Akademie věd České republiky přispěl výstavou Odkaz Františka Palackého 1798-1998 uspořádanou ve vstupním foyeru budovy Akademie věd na Národní třídě ve dnech 27. 4. - 15. 5. 1998 k oslavám 200. výročí narození Františka Palackého, prvního významného představitelce české novodobé politiky, zakladatele moderního českého dějepisectví, autora monumentálního díla Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě.

Expozice se věnovala několika tematickým okruhům, první z nich se zaměřil především na činnost F. Palackého ve vědeckých a osvětových institucích, a to konkrétně v Královské české společnosti nauk. F. Palacký byl zvolen řádným členem této naší nejstarší učené společnosti v roce 1830, tedy ve svých 32 letech. Díky své pracovitosti a nezdolné aktivitě se záhy vypracoval na jednoho z jejich vůdčích duchů. Systematicky se snažil prolomit její uzavřenosť, vtisknout jí moderní vnitřní strukturu a přispět k oživení její činnosti. Prosadil rozšíření členské základny o řadu vynikajících představitelů mladších badatelských generací. V tomto úsilí jej podporoval i matematik a filozof Bernard Bolzano.

Dokumenty přibližily Palackého iniciativu počátkem 60. let při zakládání podpůrného spolku Svatobor, jehož byl také prvním

předsedou. Připomněly i význam Nadání Františka Palackého pro vydávání pramenů k českým dějinám. Dále se výstava zaměřila na úctu, které se F. Palacký těšil u historiků pozdějších generací i v celém českém národe. Ve výběru byly citovány názory špiček české historiografie a politiky, vztahující se k Palackého dílu. Součástí expozice bylo také několik prvních vydání jeho knih. Výstava dále připomněla i mohutné oslavě 100. výročí narození Františka Palackého před sto lety, v roce 1898, i snahy o vybudování pomníku národnímu velikánovi.

Výstavu připravil tým pracovníků Archivu AV ČR vedený Martinem Martinovským ve složení Jana Croy, Jaroslava Hoffmannová, Eva Krouželová, Marek Dürčanský a Martin Franc.

Jubilejní konference František Palacký: dějiny a dnešek

Bohatý program pracovních zasedání, která se uskuteční ve dnech 14. - 16. června 1998, svědčí o významu této problematiky i po dvou stoletích od narození Františka Palackého, přední osobnosti politického, vědeckého a společenského života 19. století.

Konferenci zahájí slavnostní zasedání v Karolinu v neděli 14. června ve 14.00 hodin. Po úvodních projevech bude čist z Palackého Dějin národa českého v Čechách a v Moravě Radovan Lukavský. Prof. Jaroslav Marek přednese referát o osobnosti Františka Palackého a zasedání bude zakončeno koncertem. V 19.00 hodin bude pro účastníky konference uspořádána slavnostní recepce ve vile Lanna.

Pracovní zasedání začínají v pondělí 15. 6. 1998 v 9.00 hodin a trvají do středy 17. 6. 1998. V pondělí jsou na programu referáty v sekčích „Historik a jeho dílo“, „Doba-život-politická aktivita“ (dopoledne) a „Politické prudy“ a „Historik a jeho dílo“ (odpoledne). Od 17.00 hodin se koná vernisáž výstavy v Pantheonu Národního muzea.

Úterý zasedání 16. června 1998 probíhají v sekčích „Historik a jeho dílo“, „Státoprávní koncepce“ (dopoledne) a „Filozofie“, „Státoprávní koncepce“ (odpoledne). Středeční jednání je věnováno sekčím „Literatura-estetika-umění“ a „Palacký a slovanský svět“. Poté následuje závěrečné plenární zasedání, které konferenci ukončí. Zájemci se mohou zúčastnit odpolední exkurze do Neratovic (pietní akt u hrobu F. Palackého, koncert, projížďka parníkem s pohoštěním).

Jednání probíhají ve dnech 15. - 16. června v Karolinu, dne 17. 6. v budově Akademie věd ČR na Národní třídě.

PhDr. Magdalena Pokorná, CSc.,
Archiv AV ČR

Z vernisáže výstavy Odkaz Františka Palackého

Foto: Mafa - Martin Pinkas

Giacomo Girolamo Casanova (1725-1798)

Jméno Casanova je obecně vnímáno téměř jako synonymum Dona Juana. Galantrním dobrodružstvím, nezřídka erotického rázu, se opravdu nevyhýbal. Mnohostranně nadaný syn hereckého manželského páru, narozený v Benátkách 2. dubna 1725, jehož pokrevním otcem byl pravděpodobně benátsky patricij Michele Grimani, neměl snadnou cestu, chtěl-li se uplatnit přiměřeně svým schopnostem v hierarchicky uspořádané a obtížně prostupné feudální společnosti. Vlivné a bohaté ženy tomu mohly napomoci. A také společenství svobodných zednářů, jejichž ochrany požíval od svého vstupu do lyonské lóže v roce 1750.

Dramatickými životními peripetiemi je spojován s velmi početnou řadou míst Evropy, od Španělska a Anglie po Rusko. Českými zeměmi projížděl poprvé v roce 1753 cestou z Paříže do Benátek, přes Drážďany a Vídeň, kdy v Praze strávil dva nebo tři dny (Paměti III., konec 2. kap.). Rozhodně tehdy netušil, že pátá příležitostná cesta těmito kraji v roce 1785 se změní v trvalý pobyt pro závěrečných téměř třináct let života. Zemřel před dvěma sty lety, 4. června 1798 v Duchcově, kde byl také pohřben.

S přibývajícími lety naléhavěji pociťoval nejistotu zaměstnání a příjmu. Do kritické situace se dostal ve Vídni náhlým úmrtím benátského vyslance Foscariniho, jehož byl tajemníkem. Cesta z Vídni v roce 1785 za existenčním zajištěním ho vedla přes Brno, kde navštívil starého známého, osvícence a zednáře, hraběte Maxe Lamberga, a přes Čáslav, kde se zastavil u jakobína Jana Ferdinanda Opize. Neuspěl u knězny Lubomírské v Karlových Varech. V Teplicích přijal nabídku hraběte Josefa Karla Valdštejna, pána Duchcova a Horního Litvínova, aby se stal jeho bibliotékářem. Duchcovský zámek poblíž lázní Teplice byl v letech 1785-1798 jeho domovem, kde se mu dostalo slušného a spolehlivého zabezpečení.

Casanova se mohl v Duchcově soustředěněji věnovat literární činnosti. Do konce života v roce 1798 vyšlo tiskem celkem 23 prací. V Praze jako první vyšla v roce 1786 "Soliloque d'un penseur" (Samomluva myslitela). V roce 1787 rovněž v Praze a nikoliv v Lipsku, jak je uvedeno, vyšla "Histoire de ma fuite des prisons de la République de Venise, qu'on appelle les Plombs" (Historie mého útěku z vězení republiky benátské zvaného olověný komory). V letech 1788-1790 vydal vlastním nákladem utopický román "Icosameron", od něhož si sliboval úspěch, ale jímž se značně zadlužil. Nejznámější Casanovovo dílo, "Histoire de ma vie" (Paměti aneb Historie mého života), které psal ve dvou verzích, druhou pod vlivem obav po vypuknutí války Rakouska s revoluční Francií v roce 1792, bylo vydáno až po jeho smrti.

V žádné jiné zemi se nezachovalo takové množství pramenů o Casanovovi jako v Čechách. Z vlastní pozůstatosti, rozsáhlé korespondence i dokumentů v dalších českých archivech vyvstává postupně složitější obraz nejednoduché Casanovovy osobnosti. Byl spisovatel s rysy grafomana, básník, dramatik, překladatel, milovník a znalec hudby.

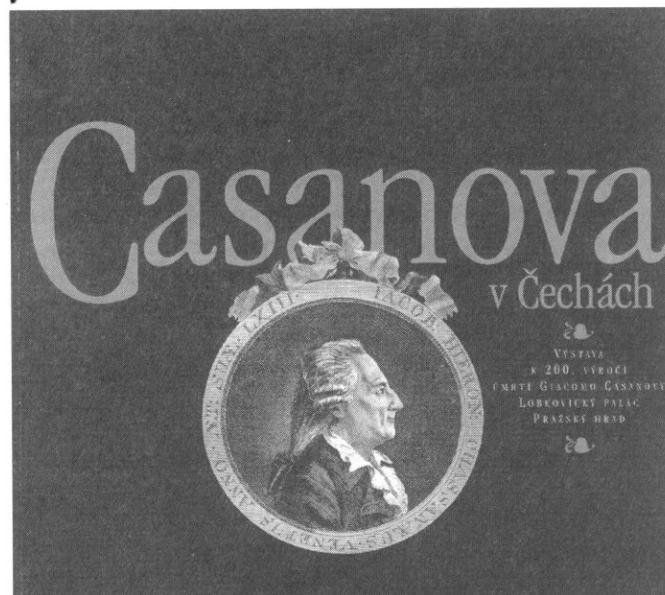
Měl nadprůměrný rozsah vědomostí z oboru fyziky a optiky, chemie, matematiky a geometrie, lékařství, ale i alchymie a astrologie, měl i znalosti o šifrovacích tabulkách a tajných písmech. Blízká mu byla oblast techniky. Tyto znalosti mnohokrát ve styku s vysoko postavenými lidmi využil i zneužil. Zajímalo ho "rozmnožování" diamantů, "výroba" zlata, řešení "delfského problému", matematické výpočty výhry v loterii, technika dolování, reforma gregoriánského kalendáře a mnoho jiného.

Zachovaly se rukopisy prací o algebře a jejím pokroku, propočty kruhového náspu i publikovaná řešení zdvojení krychle a zdvojení šestistěnu. Neuskutečnily se jeho projekty manufaktury na mýdlo ve Varšavě a tabákové továrny v Madridu. Pro vývod Kuronského ověřoval provoz hutě na výrobu vitriolu, pro Kateřinu II. psal doporučení pro zlepšení zemědělství v Rusku, v Horním Litvínově se zajímal o výrobu a barvení látek. Jeho hra "Polemoscope" je postavena na využití přístroje, jímž se dá vidět za roh. Vedle exaktních věd a techniky Casanovu přitahovaly otázky filozofické, estetické, historické i ekonomické.

Josef Polišenský svým dílem "Casanova a jeho svět", které vydařilo nakladatelství Academia v roce 1997, dovršil jednu z etap bádání. K 200. výročí úmrtí byla 7. května v Lobkovickém paláci na Pražském hradě otevřena výstava "Casanova v Čechách", jež potrvá do 13. září 1998. Uspořádaly ji Národní muzeum jako správce kni-

hovny, v níž Casanova působil, a Státní oblastní archiv v Praze jako správce jeho písemné pozůstatosti. Již na vernisáži byl k dispozici tištěný katalog. Během přípravy výstavy, na které se vedle jiných institucí podílel také Archiv Akademie věd ČR, byly nalezeny závažné a zajímavé dokumenty naznačující možnosti dalších směrů v bádání o této významnější postavě 18. století.

PhDr. Jaroslava Hoffmannová,
Archiv AV ČR

Titulní list katalogu výstavy k 200. výročí úmrtí G. Casanova pořádané od 8. 5. 1998 do 13. 9. 1998 v Lobkovickém paláci na Pražském hradě.

Don Juan nebo baron Prášil?

Jméno Giacoma Casanova je v očích veřejnosti spojeno zejména s jeho milostnými avantýrami, dokonce natolik, že se stalo jménem podstatným. Označení "casanova" v mluvě obecně znamená záletníka, svůdce, sukničáře, možná dokonce až sexuálního maniaka... Co je na tom pravdy? Byl Casanova skutečně takový? A pokud ano, nakolik to bylo v jeho době a společenské třídě výjimečné?

"Casanova disponoval perfektním tělem, čehož také důkladně využíval," potvrdil během přednášky 6. května v Národním muzeu pařížský profesor Francis Lacassin. Druhý přednášející, padovský profesor Gianpiero Bozzolato, už je ke Casanovově erotickému curriculum skeptičtější: "Casanova nebyl v tehdejších galantních dobách nicím výjimečným. Dona Juana z něho udělali až po jeho smrti, na základě jeho Pamětí, pokryteční a sexuálně frustrovaní měšťáci."

"Ty paměti v žádném případě nemůžeme ředit k literatuře faktu, jde spíše o román s autobiografickými prvky," tvrdí náš pravděpodobně nejvýznamnější casanovista, profesor Josef Polišenský z Prahy. "Vezměte si jenom tu skutečnost, jak stereotypně jsou jeho milostné výboje líčeny; to vůbec neodpovídá člověku s fantazií, kterým bezesporu byl... Rozhodně také nebyl za svého života považován za svůdce. Auru prostopášníka dostal až na základě svých Pamětí. A jakkoli se ženám rozhodně nevyhýbal, své milostné úspěchy i výkony v Pamětech pravděpodobně přeháněl..."

A ještě jeden postřeh odborníka, tentokrát docenta Milana Stloukala, generálního ředitele Národního muzea: "Mezi Casanovou a Donem Juanem jsou dva podstatně rozdíly. Don Juan je postavou spíše literární, zatímco Casanova skutečně existoval. A Don Juan se zásadně nezamiloval, kdežto Casanova byl zamilovaný pořád."

V jednom se ale všichni historici shodují zcela: Casanova by se konečně měl v očích veřejnosti stát tím, čím byl především: mimořádně bystrým a pozorným svědkem jedné epochy.

František Houdek

UNESCO - Vacancy Notice - issued: April 1998

The Director-General would welcome applications from qualified candidates for the following vacancy:

Title: **Director**

Category and level: Director level (D-1)

Organizational location: **Basic Sciences Division**
Science Sector

Duties and responsibilities:

Under the authority of the Assistant Director-General for Natural Sciences, the incumbent shall be responsible for UNESCO activities and projects in the basic sciences. Among other activities he/she shall:

1. Promote UNESCO's programme in the basic sciences related to the university-level education and to research in mathematics, physics, chemistry, biology, biotechnology and basic medical sciences. This includes fund-raising to obtain extrabudgetary funds.
2. Direct the Division of Basic Sciences, including budget and staff management.
3. Develop co-operative activities of the Division with those of other UNESCO units, field offices, relevant IGOs and NGOs (in particular ICSU, TWAS) and represent UNESCO at meetings as appropriate.
4. Contribute to the planning, organization and proper follow-up of the World science conference.

Qualifications and experience required:

Ph.D. in one of the basic sciences and international recognition in relevant research and research management.

Ten years of experience in research and education work in university and/or university-level establishments covering a wide range of basic sciences.

Five years of experience in managerial work at levels such as dean of university department, Director and/or deputy Director of research institute or centre.

Experience in the United Nations system; participation in international scientific projects.

Demonstrated leadership qualities, including excellent organizational skills.

Languages required:

Excellent knowledge of English or French and good knowledge of the other language.

Salary and allowances:

Initial appointment will be at D-1 grade, with, initially, a net annual salary of US \$68,210 (\$63,030 if without dependants), plus, i.a., a post adjustment and a family allowance of 8,849 FF for each dependant child. Participation in the United Nations joint Staff Pension Fund and the UNESCO Medical Benefits Fund is compulsory. UNESCO will pay the cost of travel to the duty station by the staff member and his or her family and the education of dependent children.

Closing date:

Applications should be addressed to the UNESCO Secretariat via the Česká komise pro spolupráci s UNESCO, Toskánský palác, Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1, before 12 June 1998. Each candidate should provide a full CV in English or French, containing the names of persons from whom references may be obtained and the following information: place and date of birth; present nationality; university education; present and previous posts held; fields of specialization; knowledge of languages, in particular the ability to write, speak and understand English and French, as well as any of the other working languages of the General Conference. The candidate should state the date on which he/she could start work at UNESCO, the length of time he/she could remain in the service of the Organization (appointments to posts in this category are usually made for two years).

* * *

Generální ředitel UNESCO pan Federico Mayor vyzval vlády členských zemí a nevládní organizace s oficiálními vztahy s UNESCO k tomu, aby předložily **nominace na Cenu UNESCO za výchovu k mírovému smýšlení za rok 1998**.

Cena je udělována každoročně jednotlivci, skupině lidí nebo organizaci za význačnou činnost, která směřuje k vyburcování veřejného mínění a svědomí lidstva v otázkách míru a která je v souladu s Ústavou UNESCO a Chartou Spojených národů. Laureáty jmenuje generální ředitel UNESCO na základě doporučení devítičlenného výboru, složeného z významných osobností z různých částí světa.

Kandidáti by se měli vyznačovat významnou, mezinárodně uznávanou víceletou činností v následujících oblastech:

- probouzení svědomí v otázkách míru;
- uskutečňování regionálních nebo mezinárodních programů a aktivit vychovávajících k mírovému smýšlení,
- organizace důležitých akcí přispívajících k posílení míru,
- výchovné akce pomáhající prosazovat lidská práva,
- zvyšování povědomí veřejnosti o míru propagací v médiích,
- jakákoliv jiná činnost přispívající k mírovému smýšlení lidí a mezinárodnímu porozumění, tedy i umělecká činnost tvůrčí.

Návrhy na nominaci kandidátů je nutné předat Sekretariátu České komise pro spolupráci s UNESCO (Toskánský palác, Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1) nejpozději do 15. června 1988 na anglicky nebo francouzsky vyplněném formuláři, který je spolu s pravidly a seznamem předcházejících laureátů k vyzvednutí tamtéž. Materiály má také Dr. Eva Jelínková ze zahraničního odboru KAV ČR, Národní 3, 117 20, Praha 1, tel. 24 22 03 84/l. 420, e-mail: mab@kav.cas.cz.

Představujeme ústavy Akademie věd ČR

Katedra jazyků AV ČR

Katedra jazyků AV ČR se stala samostatným pracovištěm tehdy ještě Československé akademie věd v roce 1990. Navazuje však na dlouholetou tradici, neboť je přímým pokračovatelem vědecko-pedagogického pracoviště založeného již v roce 1954, jež fungovalo bez přerušení pod různými názvy a které reprezentovaly takové osobnosti české lingvistiky jako prof. L. Dušková, dr. L. Beníková, dr. V. Rejtharová, dr. B. Hodek, dr. V. Stehlík aj.

Katedra se z původního sídla v Opletalově ulici několikrát stěhovala a často se dostávala do svízelné situace, kdy se musela spokojit se zcela nevhovujícími učebnami. Dnes sídlí v budově Kanceláře AV ČR na Národní třídě, učebny má též v Husově a Jilské ulici, kde je německé a francouzské oddělení. V roce 1999 se bude celá katedra stěhovat do nového objektu Akademie věd na Florenci. Všichni doufáme, že nám i našim posluchačům nové tisíciletí přinese definitivní vyhovující prostory.

Hlavní náplní práce katedry je výuka cizích jazyků a speciální jazyková příprava pracovníků AV ČR i mimoakademických subjektů. Její další činnost zahrnuje výzkum v oblasti aplikované lingvistiky a didaktiky cizích jazyků, jehož výsledky využívá při tvorbě a vydávání studijních materiálů a jiných publikací. Katedra též získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, ověruje jazykové znalosti, provádí jazykové zkoušky v rámci doktorandského studia, poskytuje odborné posudky, doporučení a další služby jazykového charakteru. Profil katedry dotváří jazyková příprava doktorandů, často ve spolupráci s vysokými školami. Katedra spolupracuje s jazykovými katedrami některých fakult ČVUT a UK a dále s Britskou radou, se Vzdělávacím střediskem SPUSA a Pedagogickým centrem MŠMT.

V nabídce katedry najdete širokou škálu jazykových kurzů na všech úrovních od začátečníků až po velmi pokročilé. Kromě výuky obecného jazyka jsou pro zájemce o angličtinu připraveny kurzy ke cambridgeským zkouškám PET, FCE, CAE a k americké zkoušce TOEFL. Pro posluchače němčiny je zde přípravný kurz pro získání

Zertifikat für Deutsch als Fremdsprache. Připravujeme zájemce k doktorandským zkouškám z angličtiny, němčiny, francouzštiny, ruštiny a španělštiny. Vzhledem ke stoupající úrovni jazykových znalostí našich posluchačů a stále většímu zájmu o speciální jazykové dovednosti jsme rozšířili nabídku zejména pro pokročilé posluchače o takové kurzy jako Academic Writing na dvou úrovních pokročilosti, dalek Academic Listening nebo kurz Special Projects zaměřený na nejrůznější jazykové aktivity s využitím audiovizuálních materiálů, literatury, tisku apod. Plně obsazený jsou i kurzy ruštiny, španělštiny a češtiny pro cizince. Dobrou tradicí se staly žádané dvoutýdenní intenzivní kurzy angličtiny a týdenní kurzy němčiny a francouzštiny určené především pro ty, kteří se chystají na služební cestu do zahraničí. Poskytujeme také placenou jazykovou výuku posluchačům, kteří nejsou pracovníky Akademie. Potěšitelné je, že stále roste počet vysokoškolských studentů, kteří mají zájem především o přípravné kurzy k mezinárodní zkoušce FCE, CAE a TOEFL.

Výuka probíhá přibližně ve 100 kroužcích s průměrným počtem 15 posluchačů.

Pedagogických pracovníků je na katedře 15, z toho 10 angličtinářů (včetně 3 rodilých mluvčích), 3 němčináři a 1 francouzštinář. Posluchačů je celkem 1220, z toho akademických 788 a neakademických 432 (v tom studujících VŠ 241). Posluchačů angličtiny je 860, němčiny 200, francouzštiny 92, španělštiny 27, češtiny pro cizince 31 a ruštiny 10.

KATEDRA JAZYKŮ AV ČR

Národní 3, 11 42 Praha 1

ředitelka: PhDr. Libuše Sýkorová

Telefon: 24 24 05 20

Fax: 24 24 05 23

e-mail: langdpt@kav.cas.cz

Nabídka jazykových kurzů ve školním roce 1998/99

Katedra jazyků AV ČR se sídlem v Praze 1, Národní tř. 3 (tel./fax 24240523), bude ve školním roce 1998/99 pořádat pro pracovníky AV ČR jazykové kurzy angličtiny, němčiny, francouzštiny, ruštiny, španělštiny a češtiny pro cizince. Přihlášky jsou k dispozici na sekretářích jednotlivých ústavů.

Uzávěrka přihlášek je 20. 6. 1998.

Zájemci si na přihlášce označí termín a čas, ve kterém se k testu závazně dostaví. Zařazení posluchačů do kurzů sdělíme přísemně na sekretariát ředitelky.

Výuka ve školním roce 1998/99 začíná 7. 9. 1998.

ANGLIČTINA

PET (2x týdně) Cambridge Preliminary English Test

Tento kurz je určen mírně pokročilým posluchačům, kteří potřebují základní systematickou přípravu ve všech jazykových dovednostech, tj. v mluveném projevu, čtení, poslechu a gramatice. Je vhodným předstupněm ke kurzu FCE.

FCE (2x týdně) - Cambridge First Certificate in English

Třísemestrový kurz pro středně pokročilé je zaměřen na přípravu posluchačů k nejrozšířenější cambridgeské zkoušce FCE, jež je oficiálně uznávána ve Velké Británii i jinde v Evropě a stále více i u nás. Výuka se systematicky a vyváženě zaměřuje na všechny jazykové dovednosti, tj. mluvení, čtení, psaní, poslech i gramatiku. Zkoušku lze složit na Britské radě vždy v červnu nebo v prosinci.

CAE (2x týdně) - Cambridge Certificate in Advanced English

Třísemestrový kurz přípravy na zkoušku, která se řadí nad FCE, je

určen pro pokročilé. Kurz je zaměřen na další systematické rozvíjení jazykových znalostí a osvojení si strategií jak pro ústní a písemnou komunikaci, tak pro čtení a poslech zejména autentických materiálů. Pro svou všeobecnost a praktické zaměření je CAE vhodný zvláště pro zájemce o postgraduální studijní pobytu a stipendia v anglicky mluvících zemích. Zkoušky se rovněž konají na Britské radě.

TOEFL(2x týdně) - Test of English as Foreign Language

Kurz připravuje ke zkoušce požadované americkými a kanadskými univerzitami a některými dalšími institucemi jako podmínka pro studium a stipendia uchazečů ze zahraničí. Je zaměřen zejména na anglickou gramatiku a nácvik poslechu. Po ukončení přípravy je možno absolvovat test, který pro ČR administruje Fulbright Commission v Praze. Kurz je určen pro středně pokročilé a pokročilé.

Pozn.:

A/ Kurzy FCE, CAE a TOEFL mohou být alternativní přípravou pro doktorandskou jazykovou zkoušku.

B/ V kurzech PET, FCE, CAE a TOEFL zajišťuje výuku vždy dvojice pedagogů: rodilý mluvčí a český učitel.

ODBORNÁ ANGLIČTINA - English for Science and Technology

Kurz angličtiny pro pracovníky ve vědě a výzkumu je zaměřený na slovní zásobu, gramatické struktury a jazykové dovednosti potřebné pro odbornou komunikaci. Součástí kurzu je i příprava na jazykovou zkoušku požadovanou v rámci doktorandského studia.

JAZYKOVÁ ZKOUŠKA PRO DOKTORANDY

Zkouška se skládá z písemného testu a ústního pohovoru zaměřeného na odborný jazyk v oboru posluchače.

V angličtině může doktorand absolvovat zkoušku z odborné angličtiny, FCE, CAE a TOEFL, a to dle vlastního výběru a zaměření. Ústní, odborně zaměřený pohovor je však podmínkou.

PÍSEMNÝ PROJEV

Kurz se zaměřuje na různé formy odborného písemného projevu (psaní dopisů, referátů, resumé, anotací aj.) a další aspekty písemného vyjadřování. Je určen pro středně pokročilé a pokročilé.

ENGLISH READING

Kurz je určený středně pokročilým a pokročilým posluchačům. Je zaměřen na prohloubení znalostí angličtiny pomocí technik efektivního čtení (převážně literárních textů).

KURZ PRO ZAČÁTEČNÍKY

Kurz je zaměřen na získání základních jazykových znalostí a dovedností. Zejména v prvním semestru doporučujeme navštěvat kurz dvakrát týdně.

VŠEOBECNÁ ANGLIČTINA

Kurz praktického jazyka, nabízený na různých úrovních pokročilosti, se zaměřuje na získání a zdokonalení jazykových znalostí a dovedností s cílem umět použít jazyk v každodenních situacích.

ACADEMIC LISTENING

Kurz je určen pokročilým posluchačům, kteří chtejí dále aktivně rozvíjet své schopnosti porozumět převážně přednáškám a seminářům v angličtině, ale i hovoru o běžných tématech.

Kurz bude zahájen ve 2. semestru. Termín přihlášek a testu bude písemně upřesněn v prosinci 1998.

SPECIAL PROJECTS IN ENGLISH

Kurz je zaměřený zejména na rozvíjení ústního a písemného projevu. Výchozím materiálem budou náročné poslechové texty či četba z různých stylových vrstev angličtiny. Kurz je určen pokročilým posluchačům.

INTENZIVNÍ KURZ

Dvoutýdenní intenzivní, tzv. předvýjezdový kurz je určen přednostně pro pracovníky AV ČR, jimž byla schválena služební cesta do zahraničí. Cílem kurzu je především zvládnutí jazykových situací při výjezdu do zahraničí, upevnění rozmanitých jazykových funkcí (omluva, poděkování, souhlas apod.), procvičování jazyka konferencí a získání schopnosti argumentovat v daném jazyce na odborné i obecné téma. Kurz se bude konat v červnu 1998 a v únoru 1999 s výukou po - pá 8.30-15.30. Kurz není vhodný pro začátečníky a mírně pokročilé.

NĚMČINA

ZERTIFIKAT - Zertifikat für Deutsch als Fremdsprache

Roční kurz pro středně pokročilé a pokročilé jako příprava ke zkoušce, jež představuje základní oficiální osvědčení znalostí němčiny uznávané v Německu. Opravňuje též ke studiu na německých univerzitách. Zkoušku je možno složit na Jazykové škole v Praze, která je k tomu zplnomocněna Goethe-Institutem.

ODBORNÁ NĚMČINA

Kurz se zaměřením na odborné vyjadřování a vědní obory posluchačů, určený především pro doktorandy.

KURZ PRO ZAČÁTEČNÍKY

Kurz zaměřený na získání základních jazykových znalostí a dovedností.

VŠEOBECNÁ NĚMČINA

Kurz nabízený na různých úrovních pokročilosti, zaměřený na získání a zdokonalení jazykových znalostí a dovedností v obecné konverzaci.

PÍSEMNÝ PROJEV

Kurz zaměřený na různé formy odborného písemného projevu (psaní dopisů, referátů, resumé aj.) a další aspekty písemného vyjadřování.

INTENZIVNÍ KURZ

Týdenní, tzv. předvýjezdový kurz, jehož cílem je rychlé

zopakování znalostí jazyka a jejich další praktické rozvíjení (např. před služební cestou, stáží, ale i pro účely konverzace na obecná téma). Kurz není vhodný pro začátečníky a mírně pokročilé.

FRANCOUZŠTINA

ODBORNÁ FRANCOUZŠTINA

Kurz se zaměřením na odborné vyjadřování a vědní obory posluchačů, určený především pro doktorandy.

KURZ PRO ZAČÁTEČNÍKY

Kurz se zaměřením na získání základních znalostí a dovedností.

VŠEOBECNÁ FRANCOUZŠTINA

Kurz nabízený na různých úrovních pokročilosti, zaměřený na získání a zdokonalení jazykových znalostí a dovedností v obecné konverzaci.

INTENZIVNÍ KURZ

Týdenní, tzv. předvýjezdový kurz konaný podle zájmu posluchačů. Cílem kurzu je rychlé zopakování znalostí jazyka a jejich další praktické rozvíjení (např. před služební cestou, stáží, ale i pro účely konverzace na obecná téma). Kurz není vhodný pro začátečníky a mírně pokročilé.

OSTATNÍ KURZY

RUŠTINA

Kurzy odborného jazyka i konverzace dle zájmu.

ŠPANĚLŠTINA

Kurzy odborného jazyka i konverzace dle zájmu.

ČEŠTINA pro cizince

A/ Odborný jazyk pro zahraniční doktorandy. Kurz je zakončen zkouškou z češtiny jakožto jednoho ze dvou volitelných jazyků v rámci doktorandského studia.

B/ Kurz zaměřený na základní orientaci v českém jazykovém prostředí.

Katedra jazyků AV ČR

pořádá intenzivní, tzv. předvýjezdové kurzy angličtiny, němčiny a francouzštiny pro pracovníky AV ČR. Kurzy jsou zaměřeny účelově, zejména na ústní projev a poslech.

Cílem kurzu angličtiny je především zvládnutí základních jazykových situací při cestě do zahraničí, upevnění rozmanitých jazykových funkcí (omluva, poděkování, souhlas apod.), procvičování jazyka konferencí a získání schopnosti argumentovat v daném jazyce na odborné i obecné téma. Při zařazování do kurzu mají přednost ti, jimž byla schválena cesta do zahraničí v 2. polovině r.1998.

Cílem kurzu němčiny a francouzštiny je rychlé zopakování znalostí jazyka a jejich další praktické rozvíjení (např. před služební cestou, stáží, ale i pro účely konverzace na obecná téma). Při zařazování do kurzu není podmínkou výjezd do zahraničí.

Kurzy se budou konat v následujících termínech:

angličtina	15.6. - 25.6.1998
němčina	22.6. - 26.6.1998
francouzština	22.6. - 26.6.1998

Vzor přihlášky obdrží sekretariát ředitele ústavu nebo si ji můžete osobně vyzvednout na Katedře jazyků AV ČR, Praha 1, Národní tř.3 (tel./fax 24240523). Čitelně vyplňenou přihlášku odevzdajte, prosím, na výše uvedenou adresu.

Uzávěrka přihlášek je 5. 6. 1998.

Všichni přihlášení absolvují rozřazovací test (kromě posluchačů, kteří navštěvují kurzy FCE, CAE, TOEFL).

Termíny testů:	angličtina	8. 6. 1998
	němčina	15. 6. 1998
	francouzština	15. 6. 1998

Kurzy jsou nevhodné pro začátečníky.

Jindřich Uzel - 130 let od narození

Ještě začátkem tohoto století byla entomologie převážně sběratelskou, nikoliv akademickou disciplínou, to znamená, že pro ni zpravidla nezbývalo místo ve vysokoškolské výuce. Entomologický výzkum prováděli amatérští entomologové - učitelé, úředníci, kněží apod. Byly to především praktické potřeby ochrany zemědělské výroby a lesnictví před škůdci, které byly hnací silou zakotvení entomologie na vysokých školách. Mezi průkopníky, kteří tu otevříali prostor pro uplatnění svého oboru, patří především Jindřich Uzel.

Narodil se jako syn gymnaziálního profesora 10. března 1868 v Chomutově, ale dětství prožil v Hradci Králové, jehož okolí si zamíloval a kde r. 1887 maturoval na tamním gymnáziu. Následovala studia přírodních věd na Filozofické fakultě UK v Praze (doktorská promoce r. 1896), kombinovaná se dvěma semestry na berlínské univerzitě, kde poslouchal embryologický a histologický zaměřený zoolog E. Korschelta a F. E. Schulze, stejně jako ekologa K. A. Möbia. Začátkem 90. let se pak v Praze již rozevídala trhlična mezi starší "vlastivědnou", nicméně progresivně ekologicky orientovanou školou A. Friče a "kosmopolitní", na histologii a embryologii zaměřenou srovnávací zoologii F. Vejdovského a jeho okruhu. Zdá se však, že tyto spory naší zoologické pospolitosti Uzla málo vzrušovaly. Zabýval se zevrubným studiem bezkřídlých šupinušek - zpracování jejich české fauny vyšlo r. 1890 - a dosud málo prozkoumaného hmyzího řádu třásněnek (Thysanoptera). Po pěti letech následovala objemná (na 500 stran!) monografie této skupiny ve světovém měřítku. Podle J. Obenbergera (1955), badatele, jenž se

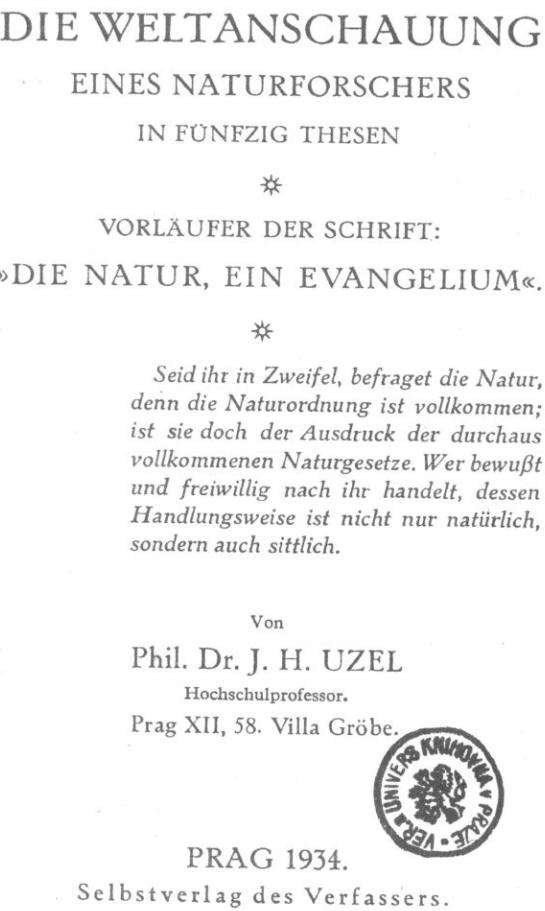
prvý u nás habilitoval z entomologie (r. 1927 na UK), "byl to vědecký čin, jaký od té doby nebyl v naší literatuře opakován. Český autor se rázem stává zakladatelem moderní systematiky a největším klasikem celého řádu, který tehdy zpracoval způsobem obdivuhodně vzorným." Díky své berlínské inspiraci Uzel dále zkoumal vývoj bezkřídlého hmyzu a výsledky publikoval v monografii Studien über die Entwicklung der apterygoten Insekten, tehdy jakoby nečasově vycházející spolu v Berlíně a Hradci Králové (1898). Zejména obě poslední jmenované práce mu zajistily dobrou pověst mezi odborníky. Vždyť popsal spirální rýhování u Achorutes a totální u jiných chrostoskoků, sledoval vývoj zárodečných listů bezkřídlého hmyzu a objevil základ koncetiny na interkalárním segmentu hlavy u štětinatky Campodea. Monografie třásněnek zase získala jubilejní cenu České akademie věd a umění. R. 1905 se ještě mladý Uzel stal mimořádným členem Královské české společnosti nauk.

Uzel zároveň získával další cenné poznatky v zahraničí. Vedle různých evropských biologických stanic to byla především slavná botanická zahrada v Peradenii na Cejloně, kde se Uzel stal r. 1902 načas asistentem. Po návratu do Prahy v r. 1903 se stal přednostou jak výzkumné stanice cukrovarnické, tak hospodářsko-fyziologické. R. 1905 se na pražské české technice habilitoval pro fytopatologii a v tomto oboru se stal r. 1909 i titulárním mimořádným profesorem. Avšak r. 1918 byl jmenován mimořádným profesorem zoologie a o dva roky později získal již řádnou profesuru obecné zoologie a zemědělské entomologie. Uzlova pedagogická i výzkumná činnost na ČVUT se zasloužila o emancipaci užité entomologie na dosud všeobýmající fytopatologii. Publikoval celou řadu populárních statí, propagoval nové metody boje se škůdci, např. používání stromového karbolinea. Své poznatky z fytopatologie a užité entomologie shrnul v příručce Choroby a škůdcové řepy cukrové (1924). Postupně se však začal odvracet od šumu školského a badatelstvího provozu. R. 1929 přesídlil z Prahy do Újezdu nad Lesy, kde vybudoval soukromou biologickou stanici, zajišťující studijní a výzkumný materiál; na odpočinek však odešel až r. 1938 ve věku 70 let. Vychoval celou řadu význačných fytopatologů a entomologů - ze známějších jmen uvedme alespoň C. Blattného a M. Záleského.

Uzla osudově poznámenaly indické cesty; opětovně v Indii pobýval v letech 1909-1910 se svou chotí. Ztratil víru v civilizační poslání "bílého muže", horoval pro smír přírodního a duchovního, obrátil se k univerzalismu a unitarismu. Jeho hrdinou se stal polyhistor Leibniz, byl přesvědčen o reinkarnaci duše, život byl dle něho vlastní i neorganické přírodě. Svá duchovní dobrodružství v tomto směru sděloval také svým žákům a těm, kdož byli ochotni vydat se s ním na takové výboje. V r. 1926 vyšla jeho kniha Příroda evangeliem (německá verze r. 1936), trest z ní pak r. 1929 pod názvem Vývoj sebeurčováním. Názor světový v padesáti tezích na základě biologickém. Tyto knížky lze pokládat za duchovní odkaz velkého znalce a hlavně milovníka přírody, který se jako panteista dopracoval k smířlivému objetí se vším tvorstvem. Věřil v putování duchů všeomírem a doufal v setkání se sobě spízněnými - třeba na Plejádách. Své filozoficko-náboženské náhledy vyjadřoval tento přírodní filozof také v Rachu filozofickém a účastnil se eubiotického hnutí, které u nás uvedl v život prof. MUDr. Stanislav Růžička.

Uzlův duchovní vývoj, poznámený do určité míry orientální mystikou, byl výjimečný - mezi našimi přírodovědci jej můžeme srovnávat snad jen se světonázorem J. Velenovského - jenž však byl daleko více poznámen politickými aspiracemi a antipatiemi. Uzel, podivín v nejlepším slova smyslu, zemřel 19. května 1946 v Praze.

Jan Janko,
Archiv AV ČR

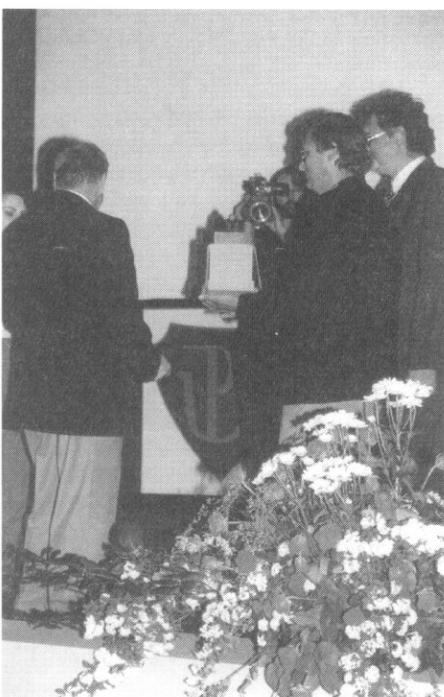
Zprávy - oznámení

Academia film Olomouc '98

Tři dráhy v čase a prostoru se letos uprostřed května protály v Olomouci. Před 252 lety vznikla v tomto městě vůbec první učená společnost v českých zemích - Společnost neznámých (Societas incognitorum). Nevydržela dlouho, ale který začátek není těžký?

Před dvěma staletími přišel v této zemi na svět zakladatel moderní české historiografie, "otec národa" František Palacký. Muž, který dal jméno olomoucké univerzitě, muž, o kterém byl film zahajující letošní festival.

A konečně právě před sto lety natočil a promít architekt Jan Kříženecký první původní české filmy (tehdy se jim říkalo oživené obrázky). Významné je, že mezi nimi byly filmy dokumentární (Alarm staroměstských hasičů, Výjev z lázní žofínských a jiné).

Prezident festivalu a rektor UP doc. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc., předává tvůrcům vítězného filmu Velkou cenu.

Foto: Pavel Valeš

Academia film Olomouc, neboli Mezinárodní festival audiovizuálních vzdělávacích pořadů a přehlídky využití informačních technologií ve vzdělávacím procesu proběhl i v roce kulatých výročí klasicky - v dobrém i špatném. O účast na festivalu se pravidelně uchází okolo stovky snímků z celého světa. Letos jich bylo do soutěže přijato třiašedesát. Dvanáct udělených cen putovalo do České republiky, Velké Británie a Francie (Velkou cenu získal televizní snímek režiséra Karla Fuksy Až na dno zrady/Emanuel Moravec). Dobré je, že

vítězné snímky byly opravdu působivé a vyhrály právem. A to špatné? Zájem. Přesněji řečeno nezájem. Nezájem částečně omluvitelný snad jen malou publicitou celé akce. Poněvadž kdo z místních byť jen tušil, že během všech tří dnů festivalu je k dispozici videotéka čítající devět stovek filmů? Kdokoli mohl od rána do večera přijít, zadarmo si vypůjčit to, co ho zajímá, a v kabince s videem si to v klidu přehrát. Já osobně jsem tak zhltl seriál České televize Teleskop, který představuje nejvýznamnější druhy operací člověka. Konečně jsem pochopil, jak funguje tunelový mikroskop schopný znázorňovat i jednotlivé atomy. Namixoval jsem si menu protipólů (například hlubinnou ekologii versus Gabčíkovo, boj za početí i proti početí...). S festivalem jsem se loučil s lítostí, s očima angorského králika a s odhadláním napřesrok shlédnout to, co jsem nestačil...

Kdybychom jen trochu chtěli, najdeme ještě jedno magické číslo - 33. Kristova léta. Neboť to bylo v roce 1966, kdy šéfové Krátkého filmu Praha, Univerzity Palackého a (tehdy) Československé akademie věd založili tento festival. Vzorem jim byl festival vědeckých a vzdělávacích filmů v Padově. A co se nestalo: zatímco padovský festival časem zanikl, Academia film Olomouc trvá dodnes... Přejme mu tedy - opět v biblickém duchu - abrahámoviny v plné síle a posléze moudrost a hloubku Metuzalémovu.

František Houdek

Masarykův ústav AV ČR vypisuje výběrové řízení na obsazení míst

samostatného odborného pracovníka - knihovníka

Požadavky: vysokoškolské vzdělání knihovnického směru, jazykové znalosti, základní znalosti života a díla T. G. Masaryka, vědecko-organizační schopnosti;

samostatného odborného pracovníka - archiváře

Požadavky: vysokoškolské vzdělání - preferovány jsou pomocné vědy historické, archivnictví, jazykové znalosti, základní znalosti života a díla T. G. Masaryka, vědecko-organizační schopnosti;

archiváře

Předpoklady: středoškolské vzdělání, zájem o archivní práci, praxe v oboru vítána.

Přihlášky s vyplněným osobním dotazníkem, stručným životopisem, doklady o dosažené kvalifikaci, event. výběrovou bibliografií a přehledem dosavadní praxe zasílejte do 14 dnů od uveřejnění tohoto inzerátu na adresu:

**Masarykův ústav AV ČR,
Jílská 1, 110 00 Praha 1,
tel./fax: 232 6167, 248 111 97**

**NEJSTARŠÍ ČESKÝ
PŘÍRODOVĚDECKÝ
ČASOPIS**

Živa

1853 * 145 LET * 1998

ZALOŽIL J.E.PURKYNÉ

**BOHATĚ ILUSTROVANÝ
CELOBAREVNÝ
ČASOPIS
VELKÉHO FORMÁTU**

**V ROCE 1998
OPĚT 6x ROČNĚ**

Ceny časopisu ŽIVA

V souvislosti s 145. výročím založení tohoto nejstaršího českého přírodotvědeckého časopisu Janem Evangelistou Purkyněm byly poprvé v historii Živy vyhlášeny její ceny:

za popularizaci biologických věd - **Purkyněova cena** - kterou získal RNDr. P. Šíma, CSc., vědecký pracovník MÚ AV ČR, za seriál Vývoj imunitních strategií v živočišné říši (I-IV),

za nejlepší článek ročníku ve věkové kategorii do 29 let - **Cena Živy** - kterou získala Mgr. L. Nevoralová za příspěvek Sběr pavouků na Velkém Blaníku metodou papírových pásů a Mgr. S. Struková za článek Olše lepkavá - pohled na skrytu polovinu, a za příspěvek, který podle hlasování čtenářů nejlépe zpřístupnil biologickou problematiku - **Cena Antonína Friče** - RNDr. P. Šímovi, CSc., vědeckému pracovníkovi MÚ AV ČR, za seriál Vývoj imunitních strategií v živočišné říši (I-IV).

-sd-

Filosofie a sociální vědy 1998

Ve vile Lanna probíhala 11.-15. května 1998 mezinárodní konference, navazující na pravidelnou aktivitu Mezinárodního univerzitního střediska pro postgraduální studia v Dubrovníku, jehož aktivita byla po tragických událostech v Jugoslávii přenesena do Prahy. Konference má interdisciplinární charakter a je chápána jako otevřený mezinárodní dialog mezi představiteli různých stanovisek v současné morální a politické filozofii. Hlavní téma letošní konference byla: Globalizace, Estetika a masová kultura, Individualizace. Vedlejší téma zahrnovala náměty: Pohlavní spravedlnost, Lévinas a etika, Ideologie, Adorno po lingvistickém obratu.

Cena Josefa Hlávky za rok 1997

Sekce pro vědeckou a odbornou literaturu Nadace Český literární fond udělila společně s Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových za původní práce z oblasti vědecké a odborné literatury publikované v České republice za rok 1997 ceny v následujících oblastech:

V oblasti společenských věd dostal cenu doc. PhDr. Josef Žemlička, DrSc., za práci Čechy v době knížecí (Nakladatelství Lidové noviny).

V oblasti věd o neživé přírodě dostali cenu RNDr. Jiří Horák, DrSc., a Ing. Ladislav Krlín, DrSc., za práci Deterministický chaos a matematické modely turbulence (nakladatelství Academia).

V oblasti věd o živé přírodě dostal cenu doc. RNDr. Jan Žďárek, DrSc., za práci Proč vosy, včely, čmeláci, mravenci a termiti...? aneb Hmyzí státy. (Vydal Ústav organické chemie a biochemie AV ČR.)

V oblasti lékařských věd dostal cenu prof. MUDr. Bohumil Ticháček, DrSc., za práci Základy epidemiologie (nakladatelství Galén a Karolinum).

Ceny byly slavnostně předány v úterý 28. dubna 1998 ve Vlasteneckém sále Univerzity Karlovy.

Letní pobyt ve Slovinsku

Zájemci o letní rekreační pobyt v Domě spisovatelů v slovinském Piranu (čtrnáctidenní turnusy od 1. 6. do 20. 9. při denním poplatku za osobu asi 14 DM) se mohou obrátit na paní Kiliánovou z Nadace Český literární fond (tel. 691 13 62, linka 14), která jim poskytne podrobnější informace.

Růže stolistá 1999

Konferenci k 200. výročí narození F. L. Čelakovského Růže stolistá připravuje na dny 5.-7. května 1999 do Strakonic Muzeum Středního Pootaví ve Strakonicích a Ústav pro českou literaturu AV ČR ve spolupráci s katedrou české literatury a literární vědy FF UK. Očekává se, že konference bude plodným setkáním literárních vědců - lingvistů s folkloristy, etnografy, historiky a uměnovědci.

O zájmu účastnit se konference a o tématu příspěvků lze informovat do 31. května 1998 na kontaktní adresu:

PhDr. Marcela Rossová
tajemnice konference
Ústav pro českou literaturu AV ČR
P.O.B. 14
nám. Republiky 1, 110 15 Praha 1
Tel., fax: 231 51 28

Sociální transformace a modernizace

Knížka našeho předního sociologa Pavla Machonina *Social transformation and Modernization - Sociální transformace a modernizace*, která vychází v nakladatelství SLON, shrnuje autorovy empiricky podložené názory o potřebě a způsobech výstavby teorie středního dosahu, týkající se společenských změn v postkomunistických zemích se zvláštním zřetelem ke střední Evropě a ČR. Podává sociologickou teoretickou charakteristiku státně socialistického systému a příčin jeho zhroucení. V polemice s normativními teoriemi "přechodu" ukazuje transformaci jako historický proces s rela-

tivně otevřenou budoucností. Za kritérium úspěšnosti postkomunistické sociálně ekonomické a sociálně politické transformace pokládá široce pojatou institucionální i kulturně civilizační modernizaci. Ve Výroční zprávě AV ČR za rok 1997 je ilustrativní anotace knihy uváděna jako jeden z výsledků bádání sekce společenských věd.

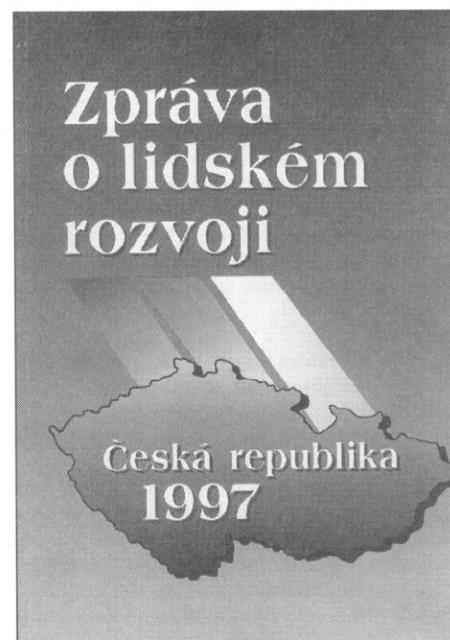
-sd-

Zpráva o lidském rozvoji

Sociologický ústav AV ČR vydal v nakladatelství SLON obsáhlou *Zprávu o lidském rozvoji - Česká republika 1997*.

Národní Zprávy o lidském rozvoji v zemích střední a východní Evropy, v následujících státech bývalého Sovětského svazu a v některých dalších zemích se publikují z iniciativy Rozvojového programu Spojených národů (United Nations Development Programme - UNDP) od roku 1995. Jejich cílem je poskytnout co možná všeobecné informace o různých stránkách společenského vývoje v jednotlivých zemích a tak rozšířit i doplnit běžně dostupné poznatky o jejich ekonomické situaci.

Zpráva o lidském rozvoji v České republice 1997, kterou Sociologický ústav předkládá, je již druhou zprávou tohoto druhu, zabývající se naší zemí. Předešlá zpráva za rok 1996, publikovaná Přírodovědeckou fakultou Karlovy univerzity, poskytla vstupní, široce založený obraz lidského rozvoje v České republice a dotkla se i samotného pojmu lidského rozvoje a způsobu jeho měření. Publikace Sociologického ústavu je tematicky užší. Zaměřuje se na úlohu státu a různých institucí při vytváření podmínek pro rozvoj člověka. Skutečnost, že státu a jeho různým složkám, ale také nestátním institucím, patří v procesu společenské transformace a zejména při kultivaci lidského potenciálu důležitá a nenahraditelná role, je v posledních letech stále zřejmější. Ukazuje se, že transformace nemůže být nesena pouze

spontánními ekonomickými procesy a že stejnou pozornost jako vytváření trhu je nutné věnovat též úkolům spojeným s budováním státu, jeho institucí a demokratického normativního rádu. Dobře fungující a legitimní tržní hospodářství musí být garantováno energickým státem, podloženo demokraticky vytvořenými institucemi, postupy, pravidly. Ty by také měly podpořit ekonomický a sociální rozvoj společnosti, udržovat její sociální soudržnost a bránit její fragmentaci.

Zpráva o lidském rozvoji 1997 věnuje pozornost třem tvářím státu v České republice - státu politickému, státu ekonomickému a státu sociálnímu.

Stejně jako minulý rok, vychází souběžně v českém a anglickém jazyce.

Byla zpracována z iniciativy Ministerstva zahraničních věcí ČR a finanční prostředky pro publikaci a metodický návod týkající se pojednání zprávy dal k dispozici Rozvojový program Spojených národů (UNDP).

(Z úvodu JUDr. Michala Illnera, ředitele Sociologického ústavu AV ČR.)

Biotechnologie - naděje pro hladovějící lidstvo

Dne 18. 5. 1998 se konala tisková konference, kde plný sál měl možnost proniknout do problematiky biotechnologií. Tiskovou konferenci pořádal Tiskový odbor KAV ČR a Občanské sdružení Biotrend. Proč takový zájem ze strany médií?

Definice biotechnologie zní: "Biotechnologie znamená jakoukoli technologickou aplikaci, která používá biologické systémy, živé organismy nebo jejich deriváty k výrobě

či modifikaci produktů nebo procesů ke specifickým cílům." Tato, poněkud složitá věta nám říká, že pomocí genového inženýrství, klonováním, můžeme vnutit přírodě naše požadavky. Potřebujeme potraviny s lepší strukturou užitných vlastností, odolnější proti škůdcům a nemocem, zvýšit chceme zdravější s větší užitkovostí apod. O tom je řeč, když mluvíme o biotechnologiích.

Tisková konference byla součástí semináře, který v souvislosti s připravovaným návrhem novelizace zákona o potravinách zorganizovalo Sdružení Biotrendu, jehož předseda je současně ředitelem Biotechnologického ústavu Univerzity Karlovy pro pracovníky MŽP a MZE.

Biotechnologie může přinést i rizika a právě na ně a jak jim čelit chtěla upozornit tato tisková konference (i probíhající seminář), jejíž téma znělo "Bezpečnost biotechnologií a systémy regulací v zahraničí". Byly

Americký expert dr. John Payne a jeho kolega z Evropské unie prof. Julian Kinderlerer (Velká Británie) s tlumočnicí během tiskové konference

Foto: Pavel Valeš

kladeny otázky jak minimalizovat případná rizika pro prostředí a lidskou populaci. Jak dostat nové "výrobky" do oblastí rozvojových zemí, jak vzájemně porovnávat prováděné zkoušky apod. Proto také již v roce 1996 začalo jednání o její bezpečnosti. Účastníci se tehdy zavázali spolupracovat v otázkách bezpečnosti biotechnologií především sdílením zkušeností. Otázka bezpečnosti se stala významným úkolem Programu Spojených národů pro životní prostředí. Největší problémy činí dohoda s rozvojovými zeměmi, které nemají technickou, finanční a institucionální kapacitu, aby zajistily biologickou bezpečnost.

O tom všem hovořili na tiskové konferenci přední světoví odborníci na tuto problematiku, dr. John Payne, zástupce ředitele pro rostlinolékařství, rostlinolékařskou a veterinární inspekci ministerstva zemědělství USA a dr. Paul Mayers, ředitel oddělení mikrobiologických rizik ředitelství pro potraviny, odbor ochrany zdraví, Health Canada. O tom, že Evropa se snaží držet krok se zámořím, svědčila přítomnost prof. Deryka Beylevelda, ředitele Ústavu pro etiku a legislativu v biotechnologii univerzity v Sheffieldu, a dr. Elisy Barahona, vedoucí pracovnice Španělského ministerstva životního prostředí, která má na starosti regulaci uvádění geneticky modifikovaných organismů (GMO) do životního prostředí. Nesoulad některých legislativních kroků USA a EUplyne z různého pohledu na tuto problematiku a právě takováto setkání, jakým byla tisková konference v budově kanceláře Akademie věd ČR přispívají k jejich řešení. Vždyť zabezpečit zdravý život na naši planetě je cílem nás všech.

Pavel Valeš

Diskuse

Ekologický výzkum základní, aplikovaný a národní

Redakce Vesmíru neprozřetelně vyzvala čtenářskou obec k diskusi o financování vědy v českých lúzích a hájích (Vesmír 1/98) a zajisté tak podnítila vznik řady literárně cenných eseji, jejichž skutečné téma, totiž "nedali mi grant", je obratně skryto v hávu intelektuálně pronikavých analýz. Tento je jedním z nich.

Ekologii při jejím zrodu sudičky nepřály a nadělily jí do vínku velmi neuchopitelný objekt studia, takže se jako věda stále potáčí na hranici exaktnosti. Co horšího, cíle a metody ekologie se ukázaly být rovněž obtížně pochopitelně pro značnou část populace, včetně řady profesionálních biologů, jak ještě uvidíme. Ekologové tak musí trávit část svého času vysvětlováním a obhajobou podstaty svého oboru, což tímto činí.

O tom, že ekologie je o výzkumu, nikoliv ochraně přírody, již bylo napsáno snad vše a nemá význam se k tomu vracet. Další názorová škola, a tu se zde budu snažit nemilosrdně potírat, přiznává českému ekologovi svobodu (českými zdroji financovaného) výzkumu, ale výhradně ke studiu české květeny a zvířeny, zatímco kupříkladu květena americká musí zůstat nezadatelnou doménou ekologů provenience jiné, snad americké. Ekolog v tomto pojetí není vědecem, zkoumajícím obecné principy fungování přírody, leč stává se kustodem národní flóry a fauny, jehož činností snad dojde ke zkvalitnění vlastivědných učebnic.

Samozřejmě nezpochybňuji užitečnost studia naší fauny a flóry. Pokud někdo kupříkladu zpracuje ekologii evropských hložů, jde o základní výzkum s "přidanou hodnotou" praktického použití v českých hložinách. Co ale povážuji za případ omezeného zápecenictví je apriorní odmítnutí (financování) výzkumu cizího hloží ve prospěch českého, a to i tehdy, jeví-li se to zahraniční zelenějším. Jiné obory jsou v tomto ohle-

du osvícenější a žádnými národními teritorii se omezeny necítí. Čeští chemici se bez zábran pouštějí do studia látek, které se v České kotlině přirozeně vůbec nevyskytují, a matematici se ani neobtěžovali vymezit si ryze české obory (pokud by to přece jenom chtěli udělat, přimouvá se za teorii čísel). Dokonce i astronomové se necítí provinile, když svými teleskopy zamíří mimo průměr našeho státního teritoria na galaktický prostor. A molekulární biologové - inu, snad to nebude znít jako udání, ale vězte, že v Českých Budějovicích veselé zkoumají genomy zahraničního hmyzu. Pouze český ekolog je připoután ke své národní biotě - nebo by alespoň, podle mínění některých akademiků, měl být.

Opět zdůrazňuji, že nehovořím o ekologii aplikované - ta se bude přirozeně zaobírat převážně domácí scénou, podobně jako se kupříkladu aplikovaná astronomie zabývá především trajektoriami těles, chystajícími se spadnout na státní území. Jde o výzkum základní. Tam se zdá logické (ale možná jenom mně - celá tato úvaha je vlastně o rozdílnosti osobních logik) zvolit nejzajímavější problém a zkoumat ho na optimálním systému, a tedy i lokalitě. Otázka, proč by měli Češi dělat a zejména platit výzkum Nevadské pouště, je špatně položená - hercické doby zeměpisně vlastivědných průzkumů pomíňuly a nikdo dnes ne-zkoumá Nevadskou poušť jako takovou, leč hledá v ní řešení nějakého teoretického problému. Pokud jde o problém vědecky zajímavý a důležitý, k jehož vyřešení je efektivnější výzkum v Nevadské poušti než na České Sibiři, jsou peníze českých daňových poplatníků nejlépe využity výzkumem v Nevadské poušti.

Skončím tak, jak jsem začal - otázkou, zda mají české prostředky na základní ekologický, paleontologický, archeologický a jiný, územně zakotvený výzkum financovat projekty co nejvýkonnější, bez ohledu na to, kde se odehrává jejich terénní fáze, či zda mají být investovány přednostně do výzkumu české krajiny. Můj názor je čtenáři již asi zřejmý, ale možná ho zastavám jenom proto, že mi v děství málo četli z obrozeneccké literatury.

Vojtěch Novotný

Dary Tiskovému oddělení

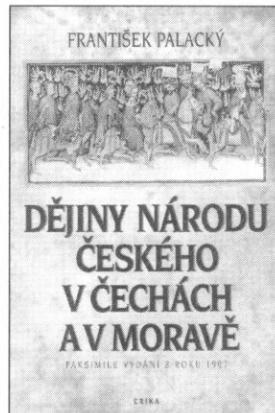
Čin nakladatelství ERIKA

U příležitosti 200. výročí narození Františka Palackého vydalo nakladatelství ERIKA, ve spolupráci s agenturou PETRA, jeho *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*, faksimile vydání z roku 1907 v nakladatelství B. Kočího.

František Palacký (14. 6. 1798 - 26. 5. 1876) pracoval na svém životním historickém díle od roku 1832. Bylo nejprve vydáno v německé verzi, později v rozšířené verzi české. Definitivní podobu pětidílné práce dokončil autor až na sklonku života.

Snaha přiblížit jeho obsáhlé dílo nejširší veřejnosti vedla nakladatele B. Kočího v roce 1907 k vydání *Dějin* ve velmi úsporné úpravě tak, aby se "vešly" do jednoho svazku. Stejná snaha vedla i dnešní vydavatele, kteří veřejnosti předkládají věrné faksimile zmíněného vydání Palackého díla v nanejvýš důstojné a přitažlivé podobě.

-sd-

Velký sociologický slovník

Pod patronátem Sociologického ústavu AV ČR vychází v nakladatelství Karolinum Velký sociologický slovník - původní česká oborová encyklopédie prvního svého druhu. Svým pojetím a rozsahem se liší od obou slovníkových sociologických publikací, které u nás

byly vydány již dříve. Liší se i od známých sociologických slovníků a encyklopedií zahraniční provenience.

Má dva svazky, zahrnující téměř dva a půl tisíce abecedně seřazených věcných výkladových hesel. Ta jsou graficky názorně propojena s odkazovými hesly a s rozsáhlou Biografickou přílohou. Orientaci ve slovníku napomáhají instruktivní Průvodce slovníkem a Tematický heslář.

Po obsahové stránce lze slovník charakterizovat takto:

- Vysvětluje základní obecné pojmy oboru, popisuje jednotlivé výzkumné metody a techniky, seznamuje s historicky i aktuálně významnými směry, školami, teoriemi a koncepcemi.

Nadstandardním rysem slovníku je zařazení výkladu sociálních reálií - konkrétních skupin, spolků, institucí hnutí, sociálních mechanismů, které jsou předmětem sociologického zkoumání. Běžný rámcem sociologických slovníků přesahuje také poměrně rozsáhlý soubor informací o ostatních společenských vědách. Slovník je tak atraktivní i pro studenty, pedagogy, výzkumníky z nesociologických oborů i pro laickou veřejnost toužící po základních informacích z této rozsáhlé oblasti.

Poslední zvláštností slovníku je důraz kládený na jevy a problémy, které nabývají na důležitosti v českém sociálním prostoru.

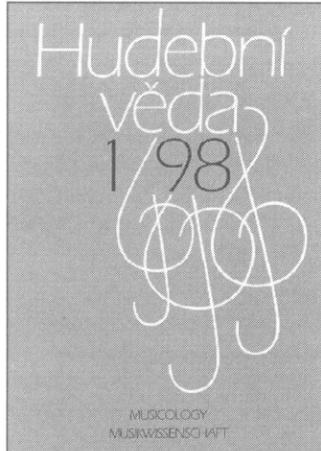
Slovník je mimo jiné příkladem úzké spolupráce Akademie věd a vysokoškolských pracovišť z celé republiky, především Univerzity Karlovy. Tuto spolupráci stvrдило jeho vydání v nakladatelství Karolinum.

-sd-

VELKÝ sociologický SLOVNÍK

Časopisy ústavů Akademie věd ČR

Vydavatel:
Ústav pro hudební vědu AV ČR
Adresa redakce:
Puškinovo nám. 9,
160 00 Praha 6
Tel.: 312 17 40
Fax: 243 11 212
Šéfredaktor: Milan Kuna
Periodicitá: 4 x ročně
Cena: 30 Kč

Vydavatel:
Ústav pro etnografii
a folkloristiku AV ČR
Adresa redakce:
Mácha 7, 120 00 Praha 2
Tel.: 24 25 67 40
Fax: 25 04 30
Odpovědný redaktor:
Zdenek Hanzl
Periodicitá: 4 x ročně
Cena: 1 číslo 40 Kč
Roční předplatné:
160 Kč v ČR

HUDEBNÍ VĚDA (vychází od roku 1963) je periodikem, integrujícím badatelský výzkum v oblasti muzikologie v českých zemích. Orientuje se na dominantní obory hudební vědy - hudební historii od medievalistiky až po hudební kulturu současnou, hudební teorii, hudební estetiku, semiotiku a sociologii, etnomuzikologii, dějiny a teorii populární hudby apod. Vedle původních studií a statí, které jsou založeny na bohatém dokladovém materiálu včetně notových ukázek, přináší též polemické příspěvky obsáhlé zprávy z konferencí, recenze knih o hudbě, i závažné dokumenty hudebně historického charakteru. Časopis je pravidelně obohacován o příspěvky bohemického rázu zahraničních badatelů. Jednou do roka přináší obsáhlou, tematicky zpracovanou bibliografií knih o hudbě, muzikologických studií ze sborníků a časopisů české provenience z předchozího roku. Studie a stati jsou vybaveny cizojazyčnými resumé. Rozšiřuje PNS.

ČESKÝ LID (Časopis pro etnologická studia - Journal of Ethnological Studies) byl založen v roce 1891. Jednotlivá čísla vycházejí v rozsahu 96 stran formátu B 5. Studie v češtině (výjimečně ve slovenštině nebo angličtině) s německým nebo anglickým resumé doplňují materiálově zaměřené příspěvky, diskuse, informace o konferencích a výstavách, osobní zprávy a recenze. Časopis je vědeckou platformou, na níž se stykají metodicky i tematicky různě orientované proudy antropologického studia od kulturní a sociální antropologie až po klasický národopis a mezní disciplíny. Autorský sdružuje odborníky z akademických, vysokoškolských a muzejních pracovišť z České republiky i zahraničí. Je určen užší odborné veřejnosti, včetně pedagogických pracovníků a regionálních badatelů. Časopis lze objednat prostřednictvím služeb PNS, a. s., a odbytu nakl. Academia, resp. zakoupit v knihkupectví Academia nebo u vydavatele.

Nové knihy

Academia

- Miloš Šolle: Hradsko na Kokořínsku - Canburg francských králů, Academia 1998, 162 stran, brož., lamo, obrázky v textu, cena neuvedena.

Výsledky autorova mnohaletého archeologického výzkumu Hradská nad Kokořínským dolem. Na Hradsku vybudovali Pšované již v 8. st. opevnění, pohanské žertviště a hrazený velmožský dvorec. Z výzkumu vyplývá, že lze Hradsko označit s pevností Canburg uváděnou ve francských análech v souvislosti s výpravou Karla Velikého do Čech r. 805.

- Josef Macek: Jagellonský věk v českých zemích (3), Academia 1998, 387 stran, váz. s přebalem, cena neuvedena.

Jagellonský věk v českých zemích, nejrozsáhlejší a také nej-cennější dílo Josefa Macka, pokračuje dalším svazkem - historií měst. Popisuje politické, ekonomické i kulturní klima českých měst na přelomu 15. a 16. století. Moderní kulturně-historická studie, jaká v současné historiografii nemá obdobu.

- Božena Homolková: Němčina pro samouky, díl 2., Academia 1998, 300 stran, audiokazeta, váz. lamo, cena neuvedena.

JAGELLON VĚK(3)SKÝ V ČESKÝCH ZEMÍCH

JOSEF
MACEK

ACADEMIA

HRADSKO NA KOKOŘÍNSKU -CANBURG FRANCKÝCH ANÁLŮ

ACADEMIA

Filosofia - nakl. FLÚ AV ČR

- Miloslav Král: Kam směřuje civilizace, Filosofia 1998, 136 stran, brož., cena 70 Kč.

Autor ve své knize s podtitulem "Věda a proměna lidské skutečnosti" osvětuje zejména vliv vědeckého vědění na změnu lidských aktivit do podoby technologií a tomu odpovídající proměně celé lidské společnosti. Zabývá se problematikou mezí lidské civilizace a dospívá ke koncepci krizového stavu světa konce 20. století.

- Etika autonomie a autenticity, sborník studí, Filosofia 1997, 220 stran, brož., cena 140 Kč.

Autoři L. Magl, H. Steinfath, K. O. Apel, A. Ferrara, M. Cooková a Josef Velek se v tomto sborníku studií vyrovnávají s morální a politickou teorií Charlese Taylora, který je jedním z nejvýznamnějších představitelů současného komunitarismu. Vychází v edici Morální a politická filosofie jako sv. 3.

- Ludwig Wittgenstein: Filosofická zkoumání, Filosofia 1998, 294 stran, brož., cena 160 Kč.

"Filosofické poznámky této knihy představují jakoby množství náčrtů krajiny, které vznikly v průběhu dlouhých a spletitých cest..." napsal Ludwig Wittgenstein v lednu 1945. Filosofická zkoumání vychází v řadě Základní filosofické texty a rozvíjejí koncepty řečových her, která podstatně ovlivnila soudobou analytickou anglickou filozofií.

Dary nakladatelů Knihovně AV ČR

- Libor Jan, František Skřivánek: Němečtí rytíři v českých zemích, Synergon, a. s., 1997, 127 stran, váz. s přebalem, obrazový doprovod, cena neuvedena.

Ačkoli měly rytířské řády v dějinách svůj význam politický i hospodářský, nevěnovali jimi ani tradiční ani novodobí čeští historiografové zatím pozornost. Autoři podávají čtenáři svou práci jako sondu do historie řádu Německých rytířů s nadějí, že podnítí o jejich osudu zájem. Vychází s podporou Klubu pro českou heraldiku a genealogii.

- Pavel Mikle, DHTML, Unis publishing 1997, 167 stran, brož., lamo, cena neuvedena.

Dynamické HTML je referenční příručka, obsahující aktuální přehled jazyka HTML, jeho oficiální verzi 4.0 z července 1997. Zcela novým fenoménem je DHTML, neboli Dynamic HTML. Příručka nabízí informace, které umožní zájemcům již dnes vytvářet na WWW stránky s dynamickým obsahem.

- Petr Wittlich: Zrcadlení - nástin monografie Jiřího Kaloče, Bjork, Praha 1997, 173 stran, křída, váz. s přebalem, cena neuvedena.

Monografie obrazů Jiřího Kaloče je podobně jako jeho malířské výpovědi cestou do umělcova nitra. Úvodním textem Petra Wittlicha a anglickým resumé doprovázená publikace je citlivým setkáním se vzácnou osobností našeho výtvarného světa.

Ludwig Wittgenstein zkoumání

Základní
filosofické
texty

